

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 15/10/98
KOM(98)569 endelig udg.

GRØNBOG

**Bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering
i det indre marked**

(forelagt af Kommissionen)

Resumé

Varemærkeforfalskning og piratkopiering er i dag et internationalt fænomen, der udgør mellem 5-7% af verdenshandelen. Det truer det indre markeds funktion, da det ud over handelsomlægninger og konkurrenceforvridning fører til mistillid i virksomhederne og faldende investeringer. Fænomenet har store følger, ikke blot på det økonomiske og sociale plan (tab af 100 000 arbejdspladser om året i EU), men også for forbrugerne, bl.a. hvad angår sundhed og sikkerhed. Bekæmpelsen af dette fænomen er derfor af største betydning for at sikre åbenhed og ensartede konkurrenceforhold i det indre marked.

I EU er man klar over betydningen af at bekæmpe dette fænomen, og der er derfor indført en særlig lovgivning om kontrol ved de ydre grænser af forfalskede og piratkopierede varer. Inden for det indre marked er man ligeledes begyndt at tage affære på dette område, men de hidtidige initiativer vedrører kun et begrænset antal sektorer.

Det kan derfor blive nødvendigt med et EU-initiativ for samlet at bekæmpe dette fænomen i det indre marked. Et sådant initiativ vil være i tråd med Kommissionens handlingsplan for det indre marked om en sammenhængende og effektiv gennemførelse af lovgivningen samt Kommissionens arbejdsprogram for bekæmpelse af svig for årene 1998/1999. Det vil ligeledes være i overensstemmelse med Kommissionens første handlingsplan for innovation.

De områder, der behandles i denne grønbog, vedrører fire punkter og har til formål at forbedre bekæmpelsen af dette fænomen i det indre marked:

- den private sektors overvågning
- anvendelse af tekniske systemer
- sanktioner og retsmidler for at sikre overholdelse af intellektuelle ejendomsrettigheder
- det administrative samarbejde mellem de kompetente myndigheder.

Grønbogen skal give Kommissionen mulighed for at vurdere de økonomiske følger af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked og lovgivningens effektivitet, ligesom Kommission skal vurdere, om det er nødvendigt at tage nye initiativer på EU-niveau. I bekræftende fald vil indholdet af sådanne initiativer kunne fastsættes med udgangspunkt i ovenstående fire punkter. Initiativerne skal ikke i første omgang bestå i lovgivning, men kan eventuelt være øget åbenhed eller initiativer, der forbedrer samarbejdet mellem virksomhederne og den offentlige administration. Ovenstående punkter er kun et udgangspunkt for høringen, og de kan suppleres med andre punkter, der går i samme retning.

Indholdsfortegnelse

1. INDLEDNING	4
1.1. Baggrund for problemet.....	4
1.2. Følgerne for det indre marked	5
1.3. EU-initiativer	5
1.4. Grønbogens anvendelsesområde	6
1.5. Formålet med grønningen.....	7
2. BESKRIVELSE AF FÆNOMENET	7
3. ØKONOMISK ANALYSE: FÆNOMENETS OMFANG OG FØLGER.....	9
4. RETLIG ANALYSE	11
5. MULIGE LØSNINGER.....	13
5.1. Den private sektors overvågning	13
5.2. Anvendelse af tekniske systemer.....	16
5.3. Sanktioner og retsmidler til sikring af overholdelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.....	17
5.4. Det administrative samarbejde mellem de kompetente myndigheder	24

1. INDLEDNING

1.1. Baggrund for problemet

Siden begyndelsen af 1980-erne er varemærkeforfalskning og piratkopiering blevet stadig mere udbredt, og der er i dag tale om et meget udbredt fænomen, der har konsekvenser på internationalt plan. Fænomenet har fulgt den økonomiske og politiske udvikling i den periode, dvs. den konstant stigende verdenshandel, økonomiens globalisering, udviklingen af kommunikationsmidlerne og de politiske systemers sammenbrud i Central- og Østeuropa samt det tidligere Sovjetunionen, hvor der ser ud til at være opstået nye og meget aktive markeder for fremstilling og forbrug af varemærkeforfalskede og piratkopierede varer. Fænomenet har udviklet sig yderligere i lyset af informationssamfundet og fremkomsten af ny, avanceret teknologi, der gør det nemt at kopiere varer. Der er i dag stort set udelukkende tale om organiseret kriminalitet¹.

Ifølge Counterfeiting Intelligence bureau², der er oprettet af Det Internationale Handelskammer (ICC), udgør varemærkeforfalskning mellem 5-7% af verdenshandelen. I Frankrig har hver femte virksomhed med mindst 50 ansatte været udsat for varemærkeforfalskning eller piratkopiering. Den amerikanske ophavsretsindustri anslår det årlige tab som følge af piratkopiering til mellem 12-15 mia. USD. Ifølge IFPI (International Federation of the Phonographic Industry) steg det ulovlige salg af CD'ere næsten 20% i 1996, og det udgør nu 14% af det omhandlede marked på verdensplan. Det skønnes, at varemærkeforfalskning hvert år i de sidste ti år har betydet tab af ca. 100 000 arbejdspladser i EU (120 000 i USA). De mest berørte sektorer på verdensplan er edb-industrien (35%), den audiovisuelle industri (25%), legetøjsindustrien (12%), parfume-industrien (10%), lægemiddelindustrien (6%), urmagerindustrien (5%), den fonografiske industri og bilindustrien. Inden for software udgør piratkopiering 46% på verdensplan.

Da varemærkeforfalskning og piratkopiering er meget udbredte fænomener, har det alvorlige følger ikke blot for virksomhederne, landenes økonomier og forbrugerne, men for hele samfundet. Der er ikke kun tale om en forstyrrelse af den økonomiske og samfundsmæssige organisation, men om en fare for den offentlige sundhed og sikkerhed. Det internationale fællesskab har reageret på denne situation, men af forskellige grunde har det endnu ikke været muligt at standse fænomenets udvikling.

I handlingsplanen til bekæmpelse af organiseret kriminalitet, der blev vedtaget af Det Europæiske Råd i Amsterdam den 16. juni 1997 opfordrer Rådet og Kommissionen til at overveje behovet for "at udarbejde fælles bestemmelser til bekæmpelse af organiseret kriminalitet inden for økonomisk og kommerciel varemærkeforfalskning"³. Bekæmpelse af varemærkeforfalskning er ligeledes prioriteret højt i resolutionen om samarbejdet om retlige og indre anliggender for perioden 1. januar 1998 til Amsterdam-traktatens ikrafttræden⁴. Problemet med falskmøntneri behandles i særlige initiativer taget af Kommissionen⁵.

¹ Jf. Handlingsplan til bekæmpelse af organiseret kriminalitet vedtaget af Rådet den 28. april 1997 (EFT C 251 af 15.8.1997, s. 1).

² "Countering Counterfeiting. A guide to protecting and enforcing intellectual property rights", Counterfeiting Intelligence Bureau, International Chamber of Commerce, 1997.

³ EFT C 251 af 15.8.1997, s.15.

⁴ EFT C 11 af 15. januar 1998, s.1.

⁵ Hvad angår bekæmpelse af svig og varemærkeforfalskning af betalingsmidler (bortset fra kontante betalingsmidler) vedtog Kommissionen den 1.7.1998 en meddelelse om et forslag til udkast til en fælles indsats og fastsættelse af en global strategi for at skabe sikkerhed for ikke-kontante transaktioner (KOM(98)395). Varemærkeforfalskning af eurosedler og -mønter behandles særskilt (jf.

1.2. Følgerne for det indre marked

Varemærkeforfalskning og piratkopiering forhindrer det indre marked i at fungere tilfredsstillende. Det kan medføre handelsomlægninger og konkurrenceforvridning, navnlig når fænomenet er baseret på en udnyttelse af de nationale forskelle. En sådan situation fører ikke til åbenhed og ensartede konkurrenceforhold i det indre marked.

Det fører til mistillid i virksomhederne til det indre marked. Det er imidlertid vigtigt for det indre markeds funktion, at virksomheder, opfindere og kunstnere har tillid til EU-lovgivningen, så de kan udvikle deres aktiviteter og effektivt beskytte deres rettigheder.

Mistillid til det indre marked betyder faldende investeringer og mindre innovation og kreativitet i de virksomheder, der ofte investerer betydelige beløb i forskning, markedsføring og reklame for deres varer og tjenester. Faldende investeringer har direkte følger på det økonomiske og samfundsmæssige plan, bl.a. på det antal arbejdspladser virksomhederne skaber.

Varemærkeforfalskning og piratkopiering har ligeledes betydning for forbrugerne, der udsættes for overlagt bedrageri vedrørende den kvalitet, de med rette kan forvente af en vare, der f.eks. er forsynet med et kendt mærke. Der kan endda være tale om meget mere alvorlige følger, når forfalskningen vedrører varer, der kan true forbrugernes sundhed og sikkerhed.

1.3. EU-initiativer

For at gennemføre det indre marked har EU gjort en indsats inden for intellektuel ejendomsret navnlig for at harmonisere de eksisterende nationale rettigheder⁶ eller for at skabe nye. Der vil snart blive vedtaget flere initiativer på EU-niveau på dette område. De problemer, der følger af forskellige ordninger til beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i det indre marked, skulle således gradvis forsvinde.

Ved valg af midler til bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked bør der tages højde for, at fænomenet enten kan have sin oprindelse uden for eller inden for EU.

Hidtil har EU-initiativerne væsentligst vedrørt beskyttelse af de ydre grænser. For at styrke forordningen fra 1986⁷ vedtog Rådet således den 22. december 1994 forordning (EF) nr. 3295/94 om foranstaltninger med henblik på at forbyde overgang til fri omsætning, udførsel, genudførsel og henførsel under en suspensionsprocedure af varemærkeforfalskede og piratkopierede varer⁸. Denne forordning er ved at blive ændret for at styrke anvendelsen deraf⁹. Forordningen vedrører

meddelelse fra Kommissionen til Rådet, Europa-Parlamentet og Den Europæiske Centralbank om beskyttelse af euroen og bekæmpelse af forfalskning (KOM(98)474 af 22.7.1998).

⁶ Med hensyn til varemærker findes der bl.a. et direktiv om tilnærmelse af medlemsstaternes varemærkelovgivning. Hvad angår ophavsret og beslægtede rettigheder har flere direktiver gjort det muligt at harmonisere rettighedshavernes rettigheder, således at de sikres en egentlig beskyttelse og kontrol med udnyttelsen af deres værker og andre frembringelser i hele EU. Disse direktiver er en opfølgning af Kommissionens initiativ, der bl.a. generelt fastsatte, hvilke midler der skal anvendes til bekæmpelse af piratkopiering på EU-niveau (jf. grønbog om ophavsret og den teknologiske udfordring (KOM(88)172).

⁷ Rådets forordning (EØF) nr. 3842/86 af 1. december 1986 om foranstaltninger med henblik på forbud mod varemærkeforfalskede varers overgang til fri omsætning, EFT L 357 af 18.12.1986, s. 1.

⁸ EFT L 341 af 30.12.1994, s. 8. Kommissionen vedtog den 16. juni 1995 gennemførelsesbestemmelserne for denne forordning (forordning (EF) nr. 1367/95, EFT L 133 af 17.6.1995, s. 2).

⁹ KOM(98) 25 af 28.1.1998, EFT C 108 af 7.4.1998, s. 63.

imidlertid kun udveksling af varemærkeforfalskede varer med tredjelande og giver ikke mulighed for at gribe ind over for sådanne varebevægelser i EU. Da medlemsstaternes grænsekontrol imidlertid foregår selektivt for at sikre balance mellem på den ene side lettelse af den internationale handel og på den anden side bekæmpelse af svig, kan det ikke udelukkes, at varemærkeforfalskede varer kan undslippe kontrol og svigagtigt komme ind på EUs område og efterfølgende blive solgt der.

Hvad angår det indre marked vedrører de hidtidige initiativer til sikring af overholdelse af de intellektuelle ejendomsrettigheder særlige sektorer, og de har begrænset rækkevidde. Man kan imidlertid nævne direktivforslaget om harmonisering af visse ophavsrettigheder og beslægtede rettigheder i informationssamfundet¹⁰, der indeholder bestemmelser om forpligtelserne vedrørende de tekniske foranstaltninger, sanktioner og retsmidler. Det skal imidlertid understreges, at bestemmelserne om sanktioner og retsmidler i forslaget er formuleret meget generelt. Det kan derfor vise sig nødvendigt med et EU-initiativ, eventuelt horisontalt, for at give bedre mulighed for at sikre overholdelse af de intellektuelle ejendomsrettigheder i det indre marked.

Grønbogen om innovation¹¹ indeholder i øvrigt allerede et initiativ i den retning, og det gentages i Kommissionens første handlingsplan for innovation i Europa¹², hvor bekæmpelse af varemærkeforfalskning nævnes blandt de initiativer, der skal gennemføres for at sikre overholdelse af de intellektuelle ejendomsrettigheder. Endvidere vil et sådant initiativ være i overensstemmelse med Kommissionens handlingsplan for det indre marked¹³, hvor et af hovedmålene er at gøre lovgivningen mere effektiv, bl.a. ved at sikre at den faktisk overholdes.

Et EU-initiativ på området vil endvidere ligge i tråd med Kommissionens arbejdsprogram for bedrageribekæmpelse i 1998-1999¹⁴, der udtrykkeligt har til formål at bekæmpe varemærkeforfalskning og piratkopiering for at styrke bekæmpelsen af økonomisk kriminalitet. Kommissionen vil således på basis af en vurdering af lovgivningen på de omhandlede områder kunne foreslå retlige instrumenter for at styrke den gensidige information og samarbejdet mellem de særlige tjenester i medlemsstaterne med Kommissionens hjælp.

1.4. Grønbogens anvendelsesområde

Da "varemærkeforfalskning" og "piratkopiering" ofte dækker over meget forskellige situationer i de forskellige medlemsstater og nu og da også i en og samme medlemsstat, afhængig af hvilke aktører der er impliceret, er det nødvendigt at præcisere betydningen af disse begreber i denne grønne bog. Definitionerne i ovennævnte forordning (EF) nr. 3295/94 (ved at blive ændret)¹⁵ og TRIPs-aftalen¹⁶ (aftale om handelsrelaterede intellektuelle ejendomsrettigheder) giver en første indikation; de er imidlertid ikke tilstrækkelige, da de kun vedrører varer og visse intellektuelle ejendomsrettigheder.

For at kunne foretage en samlet behandling af fænomenet vil begreberne varemærkeforfalskning og piratkopiering i denne grønne bog dække alle varer, fremgangsmåder og tjenester, der er genstand for eller resultatet af en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, dvs. en industriel ejendomsrettighed (varemærke, mønster, patent, brugsmodel, geografisk angivelse), en ophavsrettighed eller beslægtet rettighed (rettigheder for udøvende kunstnere, fonogram-

¹⁰ KOM(97) 628 af 10.12.1997, EFT C 108 af 7.4.1998, s. 6.

¹¹ KOM(95) 688 af 20.12.1995.

¹² KOM(96) 589 af 20.11.1996.

¹³ CSE(97)1 af 4.6.1997.

¹⁴ KOM(98) 278 af 6.5.1998 (jf. s. 10).

¹⁵ Jf. artikel 1, stk. 2, i Rådets forordning (EF) nr. 3295/94 af 22. december 1994. Forordningen er ved at blive ændret (EFT C 108 af 7.4.1998, s. 63).

¹⁶ Jf. fodnote til artikel 51 i TRIPs-aftalen, EFT L 336 af 23.12.1994, s. 213.

fremstillere, producenter af førsteindspilninger af film samt radio- og fjernsynsforetagender) eller en databasefremstillers "sui generis"-rettighed¹⁷. Dette brede anvendelsesområde gør det muligt at dække både produkter, der kopieres svigagtigt (falske produkter), men også de tilfælde, hvor der i EU fremstilles produkter, der er identiske med originalen uden rettighedshaverens tilladelse, f.eks. produkter, der er et resultat af en overskridelse af den produktionsmængde, rettighedshaveren har tilladt. Piratkopiering på tjenesteområdet vedrører væsentligst radio- og tv-udsendte tjenester og tjenester i forbindelse med informationssamfundet.

Handlinger, som man nu og da sidestiller med varemærkeforfalskning og piratkopiering, f.eks. handlinger, der udelukkende falder ind under illoyal konkurrence eller snylteri, men som ikke direkte krænker en intellektuel ejendomsrettighed (f.eks. *look alike*), er derimod ikke omfattet. Det er klart, at handlinger, der ikke udgør en krænkelse af en intellektuel ejendomsrettighed, som f.eks. handlinger dækket af princippet om konsumtion af rettigheder i EU, heller ikke behandles i grønbogen.

Handlinger, der falder ind under ovenstående rubrikker, er omfattet af grønbogen og dækker således meget forskellige situationer, f.eks. fremstilling, distribution, besiddelse i erhvervs-mæssigt øjemed, indførsel i EU eller udførsel til tredjelande af varemærkeforfalskede eller piratkopierede produkter, eller piratkopiering af tjenester og levering af piratkopierede tjenester.

1.5. Formålet med grønbogen

Formålet med grønbogen er:

- at vurdere de økonomiske følger af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked
- at vurdere den nugældende lovgivning på området, bl.a. ved at indkredse problemerne og undersøge, hvilke forbedringer der er nødvendige på det retlige område
- at undersøge behovet for et EU-initiativ på området i lyset af det indre markeds målsætninger.

Fire områder vil blive undersøgt i den henseende, nemlig den private sektors overvågning, anvendelse af tekniske systemer, sanktioner og retsmidler for at sikre overholdelse af intellektuelle ejendomsrettigheder samt det administrative samarbejde mellem de kompetente myndigheder. Disse områder kan eventuelt føre til, at Kommissionen inden for rammerne af sin kompetence og under overholdelse af proportionalitetsprincippet tager konkrete initiativer på basis af de kommentarer, der måtte indkomme fra de berørte kredse.

Det skal understreges, at formålet med spørgsmålene i denne grønbog er at give Kommissionen et så fuldstændigt overblik som muligt over situationen og vejlede den i forbindelse med eventuelle initiativer efter høringen.

Kommissionen opfordrer alle berørte kredse til aktivt at deltage i høringen på dette område og svare på spørgsmålene i grønbogen. Der gøres opmærksom på, at bidrag til Kommissionen behandles som fortrolige oplysninger, der ikke - medmindre bidragsyderne udtrykkeligt giver andre instrukser - vil blive offentliggjort.

2. BESKRIVELSE AF FÆNOMENET

Varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked er normalt ikke særlig kendt af offentligheden, selv om oplysningerne fra rettighedshaverne og de beslaglæggelser, der foretages af de offentlige myndigheder, giver særdeles vigtige oplysninger, bl.a. om de anvendte kanaler.

¹⁷ Jf. artikel 7 ff. i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 96/9/EF af 11.3.1996 om retlig beskyttelse af databaser, EFT L 77 af 27.3.1996, s. 20.

De oplysninger, der på nuværende tidspunkt er til rådighed, er for usammenhængende til at give et overblik over alle problemets facetter i det indre marked. En fuldstændig og præcis vurdering af situationen er således en forudsætning for et eventuelt EU-initiativ, der kan give en egnet behandling af problemet.

En første præcisering vedrører selve de handlinger i det indre marked, der betegnes varemærkeforfalskning og piratkopiering. Faktisk kan varemærkeforfalskning og piratkopiering dække meget forskellige situationer. Der kan f.eks. være tale om handlinger, der består i at sætte et mærke på en svigagtigt fremstillet vare, der på ingen måde ligner den oprindelige vare, eller handlinger der består i at fremstille en nøjagtig kopi af en vare uden rettighedshaverens tilladelse. Disse forskellige former for varemærkeforfalskning og piratkopiering kan kræve forskellige reaktioner. Man må også huske, at nogle handlinger, der udgør varemærkeforfalskning og piratkopiering, udføres uden for det indre markeds grænser. Derfor skal man også se på varemærkeforfalskning og piratkopiering i tredjelande og de midler, EU eventuelt har mulighed for at anvende i bekæmpelsen heraf, når de handlinger - der betegner en krænkelse af en intellektuel ejendomsret - er lokaliseret i det indre marked.

Det ser ud til, at det ikke længere kun er prestigeprægede luksusprodukter, der rammes af dette fænomen (parfumer, ure, tekstiler, lædervarer og andet tilbehør), men også en række andre sektorer. De ulovlige aktiviteter ses også hyppigt på det ophavsretlige område, navnlig inden for lyd- og billedoptagelser, og i de seneste år inden for edb-sektoren. Toldvæsenets interventioner viser, at fænomenet ligeledes kan vedrøre meget forskelligartede sektorer og produkter, som f.eks. briller, kuglepenne, havenisser, havestole, spillekort, kiks, afbrydere og kasseroller¹⁸. Varemærkeforfalskning ses endvidere inden for produkter, der er meget følsomme hvad angår offentlig sundhed og sikkerhed, som f.eks. lægemidler og medicinaludstyr, legetøj, reservedele til biler¹⁹ og fly. Det er derfor vigtigt at have et fuldstændigt kendskab til de sektorer, der er berørt af dette fænomen i det indre marked, da der kan være tale om produkter, der medfører risici for den offentlige sikkerhed og sundhed, hvis de tekniske og sikkerhedsmæssige standarder ikke overholdes.

En anden faktor, der skal tages højde for, er de aktiviteter og den praksis, som fænomenet resulterer i; der er ikke kun tale om fremstilling af produkter, der krænker en intellektuel ejendomsret, men også om markedsføring, distribution, indførsel og udførsel af disse produkter, levering af tjenester og anvendelse eller påsætning af mærker uden rettighedshavernes tilladelse. Også her vil bekæmpelsen af fænomenet i høj grad afhænge af sådanne oplysninger. For de omhandlede medlemsstaters vedkommende findes der på nuværende tidspunkt ikke præcise oplysninger, der gør det muligt at udpege de medlemsstater, der er mest berørt af varemærkeforfalskning og piratkopiering. Det kan i øvrigt ikke udelukkes, at lovovertræderne udnytter og drager fordel af de forskelle, der er mellem de nationale retssystemer. Det er nødvendigt at have rådighed over præcise oplysninger for at få kendskab til de eksisterende kanaler for varemærkeforfalskning og piratkopiering og dermed til de svage punkter i det indre marked. For varemærkeforfalskede og piratkopierede varer og tjenester, der især stammer fra tredjelande, kan det være interessant at kende oprindelseslandet for de omhandlede varer og tjenester for eventuelt at kunne tage præventive skridt.

Da intellektuelle ejendomsrettigheder er meget forskelligartede, er det nødvendigt at vide, hvilke rettigheder der hyppigst er udsat for krænkelse. Endelig vil en beskrivelse af de forhold, under hvilke der udføres varemærkeforfalskning og piratkopiering (distributionskanaler, permanent eller sæsonpræget fænomen osv.), ligeledes gøre det muligt at finde det rigtige svar på dette

¹⁸ Beretning fra Kommissionen om anvendelsen af Rådets forordning (EF) nr. 3295/94, KOM(98) 25 af 28.1.1998.

¹⁹ På bilområdet vedrører varemærkeforfalskning karosseridele (plader) og mekaniske dele (bremseskiver, motordeler og dele til styretøj og ophængning, dæk).

fænomen i det indre marked. Ifølge de til rådighed værende oplysninger ser det ud til, at der er to typer kanaler inden for varemærkeforfalskning og piratkopiering, nemlig hemmelige kanaler og de sædvanlige handelskanaler. De hemmelige kanaler opstår per definition uden for de sædvanlige handelskanaler (det sorte marked), nemlig på gaden, på markeder, pr. korrespondance eller via Internet. Der findes også de sædvanlige handelskanaler, som f.eks. inden for bilsektoren. Selv om markedet for lægemidler er underlagt streng kontrol på EU-niveau, lider dette marked også af dette fænomen, der her væsentligst vedrører eksport til tredjelande. I visse henseender falder varemærkeforfalskning og piratkopiering allerede ind under organiseret kriminalitet²⁰, der på den måde får mulighed for at hvidvaske penge fra ulovlig handel (våben, narkotika osv.).

Spørgsmål:

1. Er De enig i det foreslåede anvendelsesområde for grønbogen, eller mener De, at andre handlinger også burde indgå, og i bekræftende fald hvilke?

I hvilken/hvilke sektor(er) eller del(e) af denne/disse sektor(er) foregår der varemærkeforfalskning og piratkopiering?

Hvad skyldes dette fænomen efter Deres mening?

2. Kan De oplyse, om De er udsat for dette fænomen:

- på produktionsniveau?
- på distributionsniveau?
- i forbindelse med handel i EU med varer, der er ulovligt importeret i EU fra et tredjeland?
- i forbindelse med levering af tjenester?
- i anden forbindelse?

3. Kan De for hvert af ovenstående punkter nævne, i hvilken/hvilke medlemsstat(er) eller eventuelt i hvilken/hvilke region(er) i en EU-medlemsstat fænomenet manifesterer sig? Kan De oplyse oprindelsesland for de omhandlede varer eller tjenester?

4. Kan De i hvert enkelt tilfælde nævne hvilke rettigheder, der krænkes (mærke, mønster, patent, ophavsrettighed eller beslægtet rettighed, en databasefremstillers "sui generis"-rettighed osv.)? De bedes venligst for hver kategori præcisere, hvilken rettighed der er tale om.

5. Kan De i givet fald kort beskrive de forhold, under hvilke varemærkeforfalskning og piratkopiering finder sted (distributionskanaler, permanent eller sæsonpræget osv.)? Mener De, at disse handlinger har forbindelse til andre kriminelle handlinger, eventuelt til organiseret kriminalitet?

3. ØKONOMISK ANALYSE: FÆNOMENETS OMFANG OG FØLGER

Selv om der findes tal for dette fænomen på globalt niveau, er det vanskeligt at vurdere omfanget i det indre marked. En række nationale, europæiske og internationale faglige organisationer foretager regelmæssigt skøn over omfanget af varemærkeforfalskning og piratkopiering. Disse skøn giver en bedre ide om fænomenets omfang, selv om der kun er tale om skøn. Politiets og

²⁰ JF. ovennævnte handlingsplan til bekæmpelse af organiseret kriminalitet vedtaget af Rådet den 28.4.1997 (EFT C 251 af 15.8.1997).

toldvæsenets indsats og beslaglæggelser giver kun et delvist overblik over fænomenet, selv om de synes at antyde, at varemærkeforfalskning og piratkopiering udvikler sig i rivende hast, også i EU. Det er derfor nødvendigt at råde over præcise oplysninger om fænomenets omfang i det indre marked i forhold til den lovlige handel, før der kan iværksættes foranstaltninger på EU-niveau på området.

Der mangler ligeledes oplysninger om følgerne af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked. Det er vanskeligt at sætte tal på følgerne. Økonomisk og socialt set betyder varemærkeforfalskning og piratkopiering, at virksomhederne, der ofte investerer store beløb i forskning, markedsføring og reklame, mister omsætning og markedsandele, som de ofte har kæmpet hårdt for at opnå, ligesom de lider immaterielle tab som følge af deres svækkede image. Det er klart, at hvis virksomhederne ikke kan sikre, at deres investeringer og forsknings- og udviklingsaktiviteter er rentable, vil kreativiteten og innovationen ikke kunne udvikle sig fuldt ud i EU. Følgerne på CD-området²¹ og på lægemiddelområdet²² viser klart dette. På det samfundsmæssige plan vil det tab, der påføres virksomhederne, i sidste instans give sig udslag i færre arbejdspladser²³.

På det nationaløkonomiske område har fænomenet ligeledes store økonomiske og sociale konsekvenser. Det betyder tab for staten og for EU (toldafgifter, moms) og kan give anledning til en række overtrædelser af arbejdsmarkedslovgivningen, når de varemærkeforfalskede og piratkopierede varer fremstilles i hemmelige værksteder med ulovlig arbejdskraft. Fænomenet udgør en stor trussel for økonomien generelt, da det kan føre til destabilisering af de berørte markeder, der som f.eks. tekstilmarkedet ofte er meget følsomme.

Varemærkeforfalskning og piratkopiering har også skadelige følger for forbrugerne. Det fører generelt til et overlagt bedrag af forbrugeren hvad angår den kvalitet, han har ret til at forvente af et produkt, der f.eks. er påført et velkendt mærke. Når forbrugeren køber varemærkeforfalskede eller piratkopierede produkter uden for de lovlige handelskanaler, har han normalt ingen eftersalgsservice eller klageadgang. Fænomenet forstyrrer den offentlige økonomiske orden og udgør en virkelig trussel for hele samfundet, da det kan skade den offentlige sundhed (forfalskning af lægemidler og alkoholiske drikke) eller den offentlige sikkerhed (varemærkeforfalskning af legetøj og reservedele til biler og fly).

²¹ På CD-området har piratvirksomhederne ingen optageomkostninger, de betaler ingen licens og ingen afgift til kunstnerne, og de har ikke omkostninger i forbindelse med reproduktionstilladelser. De har heller ikke reklameudgifter og udgifter til ledsagetekst og cover, der bæres af pladeselskaberne. Da distributionsomkostningerne for piratprodukter endvidere er klart lavere, er pladernes kostpris for piratvirksomhederne ca. 60% lavere end den lovlige distributørs kostpris. Endelig løber piratvirksomhederne heller ingen kommerciel risiko, da de generelt koncentrerer deres aktiviteter om de produkter, der sælger bedst.

²² På lægemiddelområdet vil den piratvirksomhed, der får kendskab til et givet lægemiddels sammensætning, spare forskningsomkostningerne, der er særdeles høje i denne sektor. Virksomheden kan således fremstille og sælge lægemidlet til meget konkurrencedygtige priser. Den kan reducere omkostningerne yderligere ved at nedbringe doserne eller endda nu og da erstatte bestanddelene med produkter uden virkning. Med den moderne trykkeriteknik er omkostningerne til emballage og etikettering forholdsvis lave.

²³ Ifølge en nylig undersøgelse foretaget af KPMG, Union des Fabricants og Sofres, betyder varemærkeforfalskning og piratkopiering tab af ca. 38 000 arbejdspladser i Frankrig (Les Echos, 28.1.1998). Ifølge en undersøgelse foretaget af Price Waterhouse ville et fald på 10% i piratkopiering inden for edb-software, dvs. niveauet i USA, kunne skabe 250 000 arbejdspladser i Europa frem til 2001 (Blick durch die Wirtschaft, 28.5.1998).

Spørgsmål:

6. Har De præcise oplysninger (tal) om omfanget af varemærkeforfalskning og piratkopiering i den(de) omhandlede sektor(er)?

Hvor stor en del udgør dette fænomen i forhold til den lovlige handel?

7. Kan De give præcise oplysninger om fænomenets økonomiske og sociale følger i den(de) omhandlede sektor(er):

- for virksomhederne (tab af arbejdspladser, faldende omsætning osv.)?
- for nationaløkonomien (sort arbejde, faldende skatteprovenu osv.)?

Kan De give præcise oplysninger om fænomenets eventuelle følger for forbrugerbeskyttelsen (sundhed, sikkerhed)?

I de tilfælde, hvor varemærkeforfalskning og piratkopiering ligeledes medfører andre ulovlige aktiviteter (på det sociale og skattemæssige område ...), kan De oplyse, hvor stor en del fænomenet udgør i forhold til disse aktiviteter?

4. RETLIG ANALYSE

De materielle regler for intellektuel ejendomsret er på det internationale plan udarbejdet af Verdensorganisationen for Intellektuel Ejendomsret (WIPO) og Verdenshandelsorganisationen (WTO), der har udarbejdet TRIPs-aftalen. EU har sikret harmonisering af medlemsstaternes regler og indført nye regler både for at implementere de internationale krav og for at bidrage til gennemførelsen af det indre marked. Medlemsstaterne har måttet tilpasse deres lovgivning på området, men der er fortsat for visse aspekter af de intellektuelle ejendomsrettigheder forskelle mellem lovgivningerne, der har udviklet sig på grund af forskellige retssystemer i medlemsstaterne.

En første foranstaltning til bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering er at forbedre de materielle bestemmelser for intellektuel ejendomsret. Ud over en harmonisering af de intellektuelle ejendomsrettigheder vil indførelsen af ensartede rettigheder for intellektuel ejendomsret, som det allerede er tilfældet for EF-varemærker²⁴, i nogen grad kunne reducere risikoen for varemærkeforfalskning og piratkopiering. Det forholder sig nemlig sådan, at de ensartede rettigheder nyder ensartet beskyttelse og er gældende i hele EU. De giver også en større gennemsigtighed og gør markederne mere homogene og nemmere at overvåge for indehaverne af de ensartede rettigheder. Et enhedssystem vil betyde, at de vanskeligheder, der følger af forskellige nationale beskyttelsesordninger, vil forsvinde. Indførelse af ensartede rettigheder er derfor en mulig foranstaltning til bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked. Der skal ikke nødvendigvis indføres ensartede materielle regler, og de kan derfor variere, afhængig af hvilke intellektuelle ejendomsrettigheder der er tale om. De kan være begrænsede og i visse tilfælde indebære en yderligere harmonisering for f.eks. at præcisere visse aspekter, som domstolene har fortolket forskelligt.

En anden fremgangsmåde til bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering kunne være at styrke de gældende foranstaltninger og procedurer til sikring af overholdelse af de intellektuelle ejendomsrettigheder. TRIPs-aftalen indeholder i den henseende en række minimumsbestemmelser, som alle medlemmer af WTO skal overholde. Hidtil har EU's initiativer i henhold til ovennævnte aftale vedrørt kontrol ved EU's ydre grænser. Der er i praksis sket en vis

²⁴ Rådets forordning (EF) nr. 40/94 af 20.12.1993 om EF-varemærker, EFT L 11 af 14.1.1994, s. 1.

harmonisering af medlemsstaternes lovgivning hvad angår de øvrige aspekter i TRIPs-aftalen. Med hensyn til de aspekter, der ikke indgår i TRIPs-aftalen, sikrer hver enkelt medlemsstat selv kontrol og sanktioner, således at der nu og da er store forskelle fra det ene land til det andet. Varemærkeforfalskning og piratkopiering, som er grænseoverskridende aktiviteter, der bliver stadig mere organiseret, kan imidlertid ikke bekæmpes effektivt nationalt. Det er derfor vigtigt at vurdere effektiviteten af de eksisterende foranstaltninger og procedurer, også på det praktiske plan, og definere de forbedringer, der eventuelt kan indføres. I den forbindelse bør man inddrage særlige bestemmelser i visse nationale lovgivninger, der har vist sig at være effektive. I visse sektorer, der er underkastet modefænomener, hvor størstedelen af salget sker i en forholdsvis kort periode, er spørgsmålet, om foranstaltningerne til bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering er tilstrækkelig effektive til at foretage hurtige indgreb.

Selv om denne situation ikke er dækket af EU-lovgivningen om kontrol med varemærkeforfalskede og piratkopierede varer ved de ydre grænser²⁵, er det vigtigt i denne grønbog at vurdere, hvilke muligheder rettighedshaverne i det indre marked har for at sikre overholdelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i forbindelse med varer, der er fremstillet lovligt uden for EU, men som importeres i EU uden deres samtykke ("parallelimport"). Formålet med en sådan analyse er naturligvis ikke at stille spørgsmålstegn ved princippet om konsumtion af rettigheder i EU, der klart er blevet fastslået af EF-Domstolens retspraksis²⁶ og indarbejdet i EU-lovgivningen²⁷. Vurderingen skal ligeledes tage højde for de særlige karakteristika for hver enkelt intellektuel ejendomsrettighed.

Spørgsmål:

8. Hvad er efter Deres mening det største problem i det nugældende regelsæt til bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering?

9. Mener De, at de materielle retsregler for intellektuel ejendomsret på det nationale, europæiske og internationale plan på nuværende tidspunkt er egnede til at forhindre varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked? Kan De i givet fald opstille en sontring, afhængig af hvilke intellektuelle ejendomsrettigheder det drejer sig om?

Hvilke forbedringer mener De i benægtende fald burde indføres?

Mener De, at nogle af de nationale og internationale materielle retsregler burde suppleres på EU-niveau? I bekræftende fald hvilke retsregler? De bedes venligst præcisere og eventuelt som ovenfor opstille en sontring, afhængig af hvilke intellektuelle ejendomsrettigheder det drejer sig om?

Mener De, at der er behov for at præcisere visse aspekter i betragtning af gældende national retspraksis?

10. Mener De, at de nationale, europæiske og internationale foranstaltninger og procedurer til overholdelse af de intellektuelle ejendomsrettigheder er egnede til at forebygge og sanktionere krænkelse i det indre marked?

Hvilke forbedringer mener De i modsat fald burde indføres?

²⁵ Jf. artikel 1, stk. 4, i Rådets forordning (EF) nr. 3295/94 af 22.12.1994 nævnt ovenfor.

²⁶ Jf. navnlig *Merck & Co. Inc. mod Stephar* af 14.7.1981, sag 187/80, Sml. 1981, s. 2063.

²⁷ Jf. artikel 7, stk. 1, i Rådets første direktiv 89/104/EØF af 21.12.1988 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning om varemærker, EFT L 40 af 11.2.1989, s. 1.

Mener De, at nogle af de gældende nationale og internationale foranstaltninger og procedurer burde suppleres på EU-niveau? I bekræftende fald hvilke? Opstil eventuelt en sontring, afhængig af hvilke intellektuelle ejendomsrettigheder det drejer sig om?

11. Mener De, at de gældende foranstaltninger og procedurer er effektive på det praktiske plan ?

I benægtende fald, hvilke ændringer mener De burde indføres? Opstil eventuelt en sontring, afhængig af hvilke intellektuelle ejendomsrettigheder det drejer sig om?

Mener De, at foranstaltningerne til bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering er tilstrækkelig effektive til at foretage hurtige indgreb i visse modeprægede sektorer?

12. I forbindelse med varer, der er fremstillet lovligt uden for EU, men som importeres i EU uden rettighedshavernes samtykke ("parallelimport"), har sidstnævnte i de tilfælde efter Deres mening tilstrækkelige muligheder for at sikre overholdelse af deres intellektuelle ejendomsrettigheder?

Hvilke forbedringer mener De i modsat fald burde indføres?

13. Hvis De inden for Deres sektor fik valget mellem flere forskellige intellektuelle ejendomsrettigheder i forbindelse med en retssag, hvilke rettigheder, mener De så, ville give Dem den mest effektive beskyttelse? Opstil eventuelt en sontring efter land.

5. MULIGE LØSNINGER

For effektivt at bekæmpe varemærkeforfalskning og piratkopiering er det nødvendigt med horisontale initiativer. De kan koncentreres om følgende fire områder: den private sektors overvågning, anvendelse af tekniske systemer, sanktioner og retsmidler for at sikre overholdelse af intellektuelle ejendomsrettigheder og det administrative samarbejde mellem de kompetente myndigheder.

5.1. Den private sektors overvågning

Overvågning er især baseret på private initiativer taget af nationale, europæiske eller internationale sammenslutninger og faglige organisationer, som f.eks. fabrikantsammenslutninger, sammenslutninger af varemærkeindehavere og forvaltningsselskaber. Overvågningen indebærer normalt observation af markedsudviklingen, rådgivning af de berørte industrier, samarbejde med de offentlige myndigheder (toldvæsen, politi og retsvæsen), overvågning af de mistænkte aktiviteter og afsløring af varemærkeforfalskning og piratkopiering, information af offentligheden og eventuelt påvirkning af de offentlige myndigheder, således at lovgivningen kan blive ændret. Sådanne initiativer er ofte meget effektive instrumenter i bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering. Den private sektors overvågningsaktiviteter skal imidlertid overholde EU's konkurrenceregler. Disse regler er af afgørende betydning for skabelsen af et konkurrencedygtigt indre marked, der inkluderer varer og tjenester omfattet af intellektuelle ejendomsrettigheder. Kommissionen vil gribe resolut ind, hver gang der er mistanke om krænkelse af disse regler. Nedenstående forslag skal derfor læses med dette forbehold.

Overvågning af markedet

Overvågning af markedet er af afgørende betydning for at afsløre varemærkeforfalskning og piratkopiering og træffe de nødvendige præventive og repressive foranstaltninger. Effektiviteten af en sådan overvågning afhænger naturligvis i høj grad af, hvor stort det omhandlede marked er og på antallet af markedsdeltagere. Hvis der kun er få markedsdeltagere, vil det være nemmere at

overvåge markedet. På CD-området er der f.eks. indført et identifikationssystem for CD'ere, der gør det muligt at afsløre kilden til piratkopieringen. Inden for det indre marked er det derfor nødvendigt at vurdere effektiviteten af de eksisterende overvågningssystemer, og hvis der for en given sektor ikke findes et sådant overvågningssystem, må det vurderes, om der er behov for at indføre et sådant.

Spørgsmål:

14. Findes der i Deres sektor et system til overvågning af markedet for at afsløre tilfælde af varemærkeforfalskning og piratkopiering?

Fungerer dette system i bekræftende fald tilfredsstillende?

Hvis ikke, hvilke forbedringer mener De der burde indføres? Bør disse forbedringer indføres på EU-niveau? I bekræftende fald bedes De begrunde Deres svar.

Hvis der i Deres sektor ikke findes et system til overvågning af markedet, mener De så, at indførelse af et sådant system kunne bidrage til en effektiv bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked? Mener De i bekræftende fald, at et sådant system burde indføres på EU-niveau? Begrund venligst Deres svar.

Styrkelse af samarbejdet

De foranstaltninger til bekæmpelse af dette fænomen, som ovennævnte organisationer har udviklet, bl.a. hvad angår indsamling af oplysninger, kunne støttes og styrkes på nationalt og europæisk niveau. Man kunne f.eks. sikre, at de tjenester, der har til opgave at bekæmpe varemærkeforfalskning og piratkopiering, hjælper med at føde de eksisterende databaser, der drives af disse organisationer, eller opretter en central database, som ovennævnte organisationer og tjenester kunne føde. I begge tilfælde bør det sikres, at reglerne om fortrolighed og beskyttelse af personoplysninger overholdes. Man kunne også forestille sig at styrke oprettelsen af sådanne organisationer på områder, hvor de ikke findes, og sikre tilnærmelse eller sammenlægning af sådanne organisationer.

Erfaringsudvekslingen mellem de faglige organisationer og tjenester, der har til opgave at bekæmpe varemærkeforfalskning og piratkopiering²⁸, burde ligeledes styrkes, ligesom de offentlige myndigheder sammen med disse organisationer burde indføre uddannelsesmoduler for det personale, der arbejder med bekæmpelse af dette fænomen. FALCONE-programmet²⁹ kunne eventuelt inddrages i sådanne tiltag ved at yde økonomisk støtte til europæiske projekter. Der kunne også ydes støtte til oplysningskampagner for den brede offentlighed, der har stor præventiv betydning.

Endvidere kunne samarbejdet mellem de offentlige myndigheder og den slags organisationer, navnlig med henblik på informationsudveksling, formaliseres yderligere og udmøntes i aftaleprotokoller. Organisationerne skulle derved forpligte sig til at give de offentlige myndigheder de oplysninger, som organisationerne direkte eller via deres medlemmer får kendskab til vedrørende varemærkeforfalskning og piratkopiering, og de offentlige myndigheder skulle under overholdelse af fortrolighedsreglerne og i det omfang loven tillader det, give oplysninger om

²⁸ I flere medlemsstater er der i det mindste tale om toldvæsenet. Afhængig af hvilket land der er tale om, vil toldvæsenet, hvis det opdager forfalskede eller piratkopierede produkter, enten videresende sagen til politiet, der vil undersøge sagen, eller selv undersøge sagen, hvis toldvæsenet er tillagt en sådan kompetence (Det Forenede Kongerige, Tyskland).

²⁹ Fælles aktion af 19.3.1998 vedtaget af Rådet på grundlag af artikel K.3 i traktaten om Den Europæiske Union om et program for udveksling, uddannelse og samarbejde for personale med ansvar for bekæmpelsen af organiseret kriminalitet (Falcone-programmet), EFT L 99 af 31.3.1998, s. 8.

konstaterede tilfælde af varemærkeforfalskning og piratkopiering, således at organisationerne eller deres medlemmer får mulighed for at reagere hurtigt, også på det retlige plan.

Spørgsmål:

15. Mener De, at en styrkelse af de faglige organisationers aktiviteter, f.eks. oplysningskampagner og indsamling og spredning af oplysninger, vil kunne forbedre bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked?

Er det relevant med et EU-initiativ?

Hvad mener De f.eks. om en eventuel oprettelse af en central database eller en styrkelse af de eksisterende databaser under overholdelse af fortrolighedsreglerne?

Mener De, at eventuelle EU-initiativer vedrørende oprettelse eller sammenlægning af sådanne organisationer vil kunne forbedre bekæmpelsen af dette fænomen?

16. Hvordan mener De, at samarbejdet og informationsudvekslingen mellem de offentlige myndigheder og de faglige organisationer kan styrkes?

Mener De, at indførelse af aftaleprotokoller mellem de offentlige myndigheder og de faglige organisationer på disse områder vil kunne forbedre bekæmpelsen af dette fænomen?

Forbedring af den retlige ramme

Ofte udfører ovennævnte organisationer kontrol for deres medlemmers regning. En styrkelse af disse organisationers beføjelser i bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering, således at de får mulighed for at gå rettens vej for at beskytte de fælles interesser, de har til opgave at varetage, ville ligeledes være relevant. Generelt burde man undersøge muligheden for at indføre en retlig ramme for de aktioner, som organisationerne til bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering gennemfører. Det kunne eventuelt ske ved en omstrukturering af organisationernes aktiviteter, eventuelt i form af en sammenslutning med det ene formål at bistå de kompetente myndigheder.

Spørgsmål:

17. Mener De, at de faglige organisationers handlemuligheder i forbindelse med bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering er tilstrækkelige til effektivt at bekæmpe dette fænomen?

Mener De i benægtende fald, at indførelse af en retlig ramme for disse organisationers aktioner, f.eks. for at knytte dem tættere til de nationale myndigheders arbejde, ville gøre bekæmpelsen af dette fænomen mere effektiv?

Hvordan skulle det i bekræftende fald gennemføres?

18. Mener De, at de faglige organisationer er tillagt tilstrækkelige beføjelser på det retlige område?

Mener De, at en styrkelse af deres beføjelser, således at de får mulighed for at gå rettens vej for at beskytte de fælles interesser, de har til opgave at varetage, ville kunne forbedre bekæmpelsen af dette fænomen i det indre marked?

Hvordan skulle det i bekræftende fald gennemføres (bevis for berettiget interesse ...)?

19. Hvilke nationale eller internationale faglige organisationer, mener De, er mest effektive i bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering?

5.2. Anvendelse af tekniske systemer

Et af de midler, indehaverne af intellektuelle ejendomsrettigheder har til rådighed for at bekæmpe varemærkeforfalskning og piratkopiering, er tekniske systemer til beskyttelse og identifikation af deres varer og tjenester. Sådanne tekniske systemer kan antage forskellige former: sikkerheds-hologrammer, optiske midler, chipkort, magnetiske systemer, biometriske koder, særligt blæk, mikroskopiske etiketter osv. Disse tekniske systemer letter opsporingen og bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering. Takket være disse systemer kan ulovlig anvendelse af værker, varer og tjenester faktisk let opspores, således at lovovertræderne kan eftersøges og forfølges mere effektivt. Selv om disse tekniske systemer gør det muligt at filtrere de groveste tilfælde af varemærkeforfalskning eller piratkopiering af varer, er de generelt ikke tilstrækkelig avancerede til at opspore de bedst organiserede overtrædere, der ender med selv at fremstille disse systemer. Sådanne systemer skal derfor være omfattet af en egnet retlig beskyttelse for at forhindre krænkelse, manipulation eller tilintetgørelse.

Der findes internationale forpligtelser inden for ophavsret og beslægtede rettigheder³⁰ om retlig beskyttelse mod tilintetgørelse af tekniske foranstaltninger, som rettighedshaverne indfører i forbindelse med udøvelsen af deres intellektuelle ejendomsrettigheder, og som begrænser udførelsen af handlinger, som rettighedshaveren ikke har givet tilladelse til, eller som ikke er lovfæstede. På EU-niveau har Kommissionen taget initiativer inden for intellektuel ejendomsret³¹ for at få visse ulovlige aktiviteter vedrørende de tekniske systemer forbudt i medlemsstaterne.

De tekniske systemers effektivitet

Hvis de igangværende EU-initiativer inden for intellektuel ejendomsret skal diskuteres i de rette fora, må det undersøges, om de tekniske systemer, der findes på området, er tilstrækkelig beskyttede, eller om beskyttelsen skal styrkes, f.eks. via et EU-initiativ, der skulle forbyde visse kommercielle aktiviteter i medlemsstaterne vedrørende ulovligt teknisk udstyr (fremstilling, indførsel i EU, salg, besiddelse, installation, vedligeholdelse, udskiftning, reklame osv.).

Tekniske systemer, der gør det muligt at identificere varer og tjenester eller på anden måde beskytte dem, må ikke finde overdreven anvendelse med henblik på at lukke markederne og kontrollere parallelimport. Kommissionen kan ikke acceptere nogen form for krænkelse af EU-retten, herunder reglerne for det indre marked og konkurrencereglerne, der måtte være en følge af anvendelsen af disse tekniske systemer.

Spørgsmål:

20. Anvender De særlige tekniske systemer til at beskytte Deres intellektuelle ejendomsrettigheder? I bekræftende fald hvilke?

Giver disse tekniske systemer en effektiv beskyttelse? I benægtende fald hvilke problemer har De konstateret? Hvor store er omkostningerne til sådanne systemer?

³⁰ Jf. artikel 11 i WIPO-traktaten om ophavsret og artikel 18 i WIPO-traktaten om udøvende kunstnere og fonogrammer. De to traktater blev vedtaget på WIPO's diplomatiske konference om visse ophavsretlige og dermed beslægtede spørgsmål i Genève den 20.12.1996.

³¹ Jf. artikel 6 i ovennævnte forslag til direktiv om harmonisering af visse sektorer inden for ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet.

21. Mener De, at den retlige beskyttelse af disse tekniske systemer er tilstrækkelig til at forhindre aktiviteter, der muliggør eller letter krænkelse, manipulation og tilintetgørelse af disse ulovlige systemer?

Findes der en sådan beskyttelse på virksomhedsniveau, i industrien eller i lovgivningen?

22. Hvad angår de offentlige myndigheders rolle mener De, at en standardiseret beskyttelse af disse tekniske systemer ville være et passende svar på de ulovlige aktiviteter?

I benægtende fald hvilke alternativer kan De foreslå?

Uden at det berører de igangværende initiativer på EU-niveau inden for intellektuel ejendomsret, ville De kunne gå ind for et initiativ på EU-niveau inden for intellektuel ejendomsret om forbud mod visse kommercielle aktiviteter i medlemsstater som f.eks. fremstilling, indførsel i EU og salg af ulovlige tekniske systemer?

Forsknings- og udviklingsprogrammernes bidrag

Kommissionens forsknings- og udviklingsprogrammer kan bidrage med løsninger hvad angår anvendelse af tekniske systemer. I den forbindelse vil det være nyttigt at indhente oplysninger - bl.a. om hvilke tekniske systemer (rolle, funktion), de berørte kredse finder nyttige - der gør det muligt at præcisere og målrette visse F&U-aktioner i det femte rammeprogram, navnlig hovedaktion 2 i det særlige program for forskning, teknologisk udvikling og demonstration på området "Et brugervenligt informationssamfund" (1998-2002)³². Disse oplysninger kunne således inddrages i forbindelse med planlægning af særlige F&U-aktioner.

Spørgsmål:

23. Hvis De mener, at anvendelse af tekniske systemer kunne forbedre beskyttelsen af intellektuelle ejendomsrettigheder:

- Hvordan burde sådanne tekniske systemer ideelt udformes for at svare til Deres behov? (Deres svar skal ikke nødvendigvis tage udgangspunkt i den nuværende teknologiske situation, men opremse de ønskede funktioner).

- Kan De beskrive den typiske situation, hvor et teknisk system, der svarer til Deres krav, kunne anvendes?

- Mener De, at de tekniske beskyttelsessystemer burde standardiseres? I bekræftende fald på hvilket niveau? I benægtende fald hvorfor ikke?

5.3. Sanktioner og retsmidler til sikring af overholdelse af intellektuelle ejendomsrettigheder

Ud over at styrke den private sektors overvågning og beskyttelsen af de tekniske systemer, er det ligeledes vigtigt at vurdere behovet for og gennemførligheden af eventuelle EU-initiativer hvad angår sanktioner og retsmidler til sikring af overholdelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. Spørgsmålet er, om der for at styrke bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked er behov for at supplere de foranstaltninger og retsmidler til sikring af overholdelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, der findes i TRIPs-aftalen³³, der er det fælles

³² Forslag til Rådets beslutning forelagt af Kommissionen den 10. juni 1998, EFT C 260 af 18.8.1998, s. 16.

³³ Jf. artikel 41-61 i TRIPs-aftalen.

grundlag for alle EU-medlemsstaterne på området. Der skal i den forbindelse tages højde for de særlige bestemmelser, der findes i visse medlemsstaters lovgivning, og som har vist sig at være effektive. Det er klart, at eventuelle sanktioner og retsmidler til sikring af overholdelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i EU skal respektere de generelle retsprincipper, som f.eks. proportionalitetsprincippet og beskyttelse af privatlivets fred.

Strafferetlige sanktioner

Det foreskrives i alle medlemsstaternes lovgivning, at lovovertræderen eller piratvirksomheder i princippet kan forfølges strafferetligt, men sanktionsniveauet er meget forskelligt fra medlemsstat til medlemsstat. For visse rettighedstypers vedkommende findes der imidlertid ingen sanktioner. Flere medlemsstater har dog i de seneste år styrket den strafferetlige forfølgning af varemærkeforfalskning og piratkopiering. Strafferetlig forfølgning har visse fordele i forhold til civilretlige søgsmål (større afskrækkende virkning, mere effektiv bevisoptagelse osv.). Det må derfor undersøges, om den nuværende retsforfølgning i det indre marked er effektiv, eller den bør forbedres. Da både varemærkeforfalskning og piratkopiering i de fleste tilfælde giver anledning til en række på hinanden følgende transaktioner, er det vigtigt at vide, om alle virksomheder i denne kæde, fra fabrikant til sælger via diverse mellemmand, er omfattet af den gældende lovgivning. Et andet vigtigt spørgsmål er, om de forskelle, der findes i medlemsstaterne, har følger for lokaliseringen af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked.

EU skal på sin side sikre, at EU-lovgivningen anvendes korrekt, og er derfor nødt til at sikre retsforfølgning, hvis EU-lovgivningen overtrædes. Kommissionen påviste allerede i sin meddelelse fra 1995³⁴ nødvendigheden af at træffe foranstaltninger, bl.a. i form af sanktioner, for at sikre det indre markeds funktion, f.eks. inden for beskyttelse af intellektuelle ejendomsrettigheder. Efter denne meddelelse vedtog Rådet den 29. juni 1995 en resolution³⁵, hvori medlemsstaterne opfordres til at sanktionere krænkelse af EU-retten med samme strenghed som krænkelse af den nationale lovgivning. Der er efterfølgende indført standardklausuler om sanktioner i de forordninger og direktiver, Kommissionen har foreslået, bl.a. inden for intellektuel ejendomsret³⁶.

Man kunne ligeledes forestille sig andre former for sanktioner. Visse nationale lovgivninger indeholder f.eks. særlige bestemmelser, der styrker de strafferetlige sanktioner. Disse foranstaltninger ser ud til at være særdeles effektive i bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering. Der er bl.a. tale om hel eller delvis lukning i en vis periode af den forretning eller virksomhed, hvor den ulovlige handling er foretaget. Det kunne være en løsning at indføre sådanne foranstaltninger i hele EU.

Spørgsmål:

24. De bestemmelser i TRIPs-aftalen, som medlemsstaterne har gennemført, foreskriver strafferetlig forfølgning og i visse tilfælde straf. Mener De, at det er nødvendigt med yderligere initiativer for at sikre overholdelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i det indre marked?

³⁴ Meddelelse om betydningen af sanktioner for gennemførelsen af fællesskabslovgivningen vedrørende det indre marked, KOM(95) 162 af 3.5.1995.

³⁵ Rådets resolution af 29.6.1995 om en ensartet og effektiv gennemførelse af fællesskabsretten og om sanktioner i tilfælde af krænkelse af dens bestemmelser vedrørende det indre marked, EFT C 188 af 22.7.1995, s. 1.

³⁶ Jf. f.eks. artikel 8 i ovennævnte forslag til direktiv om harmonisering af visse aspekter af ophavsret og beslægtede rettigheder i informationssamfundet (KOM(97) 628).

I bekræftende fald hvilke?

Er den nugældende lovgivning tilstrækkelig til at omfatte de forskellige aktører, der er indblandet i de forskellige transaktioner inden for varemærkeforfalskning og piratkopiering? Hvilke bestemmelser mener De i benægtende fald, man burde indføre for at finde de egentlig ansvarlige?

Mener De, at de forskelle, der findes i medlemsstaterne, har følger for lokaliseringen af varemærkeforfalskning og piratkopiering i EU?

25. For at sikre en ensartet gennemførelse af lovgivningen i det indre marked, mener De det er nødvendigt at indføre sanktioner på EU-niveau som supplement til medlemsstaternes lovgivning for at sikre en effektiv bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked?

26. I benægtende fald, hvilke andre midler kunne anvendes?

Mener De f.eks., at lukning af den forretning eller virksomhed, hvor den ulovlige handling er udført, er en egnet og effektiv foranstaltning?

Civilretlig procedure og retsmidler

For at sikre overholdelse af intellektuelle ejendomsrettigheder har rettighedshaverne på nationalt niveau en række foreløbige og endelige foranstaltninger og retsmidler til deres rådighed, som de kan anvende i tilfælde af krænkelse. Selv om formålet med disse foranstaltninger og retsmidler er det samme i alle medlemsstaterne, idet de er bundet af TRIPs-aftalen, der er indgået inden for rammerne af WTO, er den praktiske gennemførelse meget forskellig i medlemsstaterne.

De foreløbige foranstaltninger, der er hurtigere og mere effektive end endelige afgørelser, gør det muligt at forhindre, at varemærkeforfalskning og piratkopiering udføres eller fortsættes samt at beskytte beviserne³⁷. De berører i princippet ikke sagens realitet. Foreløbige foranstaltninger, herunder eventuelt foranstaltninger i forbindelse med en ikke-kontradiktorisk procedure, findes i princippet i alle medlemsstaterne³⁸. Der er ikke desto mindre forskelle mellem de nationale systemer hvad angår procedureregler og hyppigheden for anvendelse af disse retsmidler. Disse forskelle skyldes forskellige traditioner og tilgange i medlemsstaterne.

Indsamling og beskyttelse af beviser er et vigtigt skridt i bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering. Derfor kan den i britisk ret kendte "Anton Piller Order"-procedure eller den franske procedure med beslaglæggelse af varemærkeforfalskede genstande være meget effektive fremgangsmåder for at sikre bevarelse af beviserne på undersøgelsesstadiet eller under proceduren og dermed bidrage effektivt til bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering.

De forskellige foranstaltninger, der kan anmodes om i forbindelse med endelige eller foreløbige afgørelser, vedrører bl.a. ophør af igangværende krænkelse eller forebyggelse af fremtidige krænkelse, forbud og erstatning. Anmodninger om ophør af igangværende krænkelse eller forebyggelse af fremtidige krænkelse kan fremsættes i medlemsstaterne. De forpligter lovovertræderen til at standse enhver handling, der er relateret til varemærkeforfalskningen. Det

³⁷ Ifølge EF-Domstolens definition omfatter foreløbige, herunder sikrende, retsmidler i henhold til Bruxelles-konventionens artikel 24 "retsmidler, som inden for de områder, der er omfattet af konventionens anvendelsesområde, skal sikre opretholdelsen af en bestemt faktisk eller retlig situation med henblik på at beskytte rettigheder, der i øvrigt påstås anerkendt ved afgørelsen af sagens realitet" (Reichert af 26.3.1992, Sag C-261/90, Sml. 1992, s. I-2149).

³⁸ Jf. navnlig "kort geding"-proceduren i Nederlandene eller proceduren til foreløbige afgørelser i en hastesag i Frankrig.

betyder, at de ulovlige varer og de materialer og redskaber, der er blevet anvendt til at begå lovovertrædelsen, skal fjernes. Selv om de grundlæggende principper er de samme, er anvendelsen forskellig i medlemsstaterne, bl.a. hvad angår hensyntagen til tredjemands interesser, den måde, hvorpå de ulovlige varer fjernes (tilintetgørelse, reeksport osv.), eller den måde, hvorpå de materialer og redskaber, der er blevet anvendt til at begå lovovertrædelsen, kan kræves fjernet. De nederlandske domstole har f.eks. udviklet en interessant praksis, der går ud på, at lovovertræderen kan forpligtes til for egen regning at tilbagekalde de ulovlige varer.

Forbud er det instrument, der hyppigst anvendes i medlemsstaterne for at hindre lovovertræderen i at foretage nye krænkelser af en intellektuel ejendomsret. Misligholdelse af et forbud giver anledning til særlige sanktioner, normalt en bøde, der betales enten til staten eller til den person, der har anmodet om nedlæggelse af forbud. Hvad angår erstatning forpligtes lovovertræderen til at betale erstatning til rettighedshaveren for at opveje den skade, der er lidt som følge af krænkelsen. Det erstatningsbeløb, der normalt skal betales, også selv om lovovertræderen ikke var bekendt med, at der var tale om en krænkelse, er normalt utilstrækkeligt til at give en rimelig kompensation for den skade, der er lidt.

Selv om disse foranstaltninger og retsprocedurer er fælles for alle medlemsstaterne, er det klart, at der er forskelle i den praktiske anvendelse. Det må derfor vurderes, om de er effektive i det indre marked, og om der eventuelt er behov for forbedringer, f.eks. en generel indførelse af de foranstaltninger og retsprocedurer, der har vist sig at være effektive i nogle medlemsstater.

Spørgsmål:

27. De bestemmelser i TRIPs-aftalen, som medlemsstaterne har gennemført, foreskriver indførelse af effektive og afskrækkende foranstaltninger og retsprocedurer. Mener De, at det er nødvendigt med yderligere initiativer for at sikre overholdelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i det indre marked?

I bekræftende fald hvilke initiativer?

Hvilke foranstaltninger og retsprocedurer er efter Deres mening de mest effektive?

Mener De, at man burde give varemærkeforfalskede eller piratkopierede produkter til velgørenhedsformål i stedet for systematisk at destruere dem? Hvordan mener De i bekræftende fald det kunne ske?

28. Hvad mener De om en generel indførelse på EU-niveau af foranstaltninger og retsprocedurer, der i nogle medlemsstater har vist sig at være effektive i bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering?

Mener De, at følgende foranstaltninger burde anvendes i medlemsstaterne: 1) tilbagekaldelse af de varer, der er bragt ulovligt i handelen, for lovovertræderens regning, 2) mulighed for, at rettighedshaveren kan anmode om en hasteafgørelse om beslaglæggelse af de ulovlige varer, før sagens realitet pådømmes, som det f.eks. er muligt efter fransk ret ("saisie-contrefaçon") eller britisk ret ("Anton Piller Order")?

Andre foranstaltninger

Der findes andre foranstaltninger, der tilsyneladende er effektive i bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering. Disse foranstaltninger kan generelt anvendes både i forbindelse med en civil- og strafferetlig procedure. Således betragtes offentliggørelse af domme, der ofte sker i Italien og Frankrig, som en yderligere straf i forbindelse med varemærkeforfalskning og piratkopiering.

En anden foranstaltning er retten til oplysninger. Denne foranstaltning, der er frivillig i TRIPs-aftalen og ikke har noget at gøre med erstatningssøgsmål, kan anvendes på enhver lovovertræder, der under strafansvar kan pålægges at give rettighedshaveren oplysninger om de ulovlige varers oprindelse, distributionskanaler og tredjeparter, der har deltaget i fremstilling og distribution af varerne. En sådan foranstaltning har allerede vist sig effektiv inden for narkotikabekæmpelse, da den gør det muligt at stedfæste kilden til krænkelsen og udsulte distributionskanalerne. Det er oplagt, at indførelse af en sådan ret skal ledsages af effektive beskyttelsesforanstaltninger, så de indkomne oplysninger bevares fortrolige. Hidtil er denne ret til oplysninger kun indført med succes i nogle medlemsstaters retssystemer, nemlig i den tyske lovgivning om intellektuel ophavsret og i Benelux-landenes varemærkelovgivning³⁹.

Det skal derfor vurderes, om sådanne foranstaltninger er effektive, og på hvilken måde de eventuelt kan indføres?

Spørgsmål:

29. Mener De, at offentliggørelse af domme er et egnet og effektivt instrument i bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering?

I bekræftende fald, hvordan skal en sådan offentliggørelse finde sted?

30. Mener De, at det er et egnet og effektivt instrument til bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering at forpligte lovovertræderen til at fremlægge visse oplysninger (retten til oplysninger)?

Hvordan kunne en sådan forpligtelse i givet fald gennemføres?

Domstolskompetence og gældende lov

Fri bevægelighed for varer og tjenester i det indre marked giver ligeledes problemer med bestemmelse af domstolskompetence og gældende lov i tilfælde af varemærkeforfalskning og piratkopiering, hvor flere medlemsstater er involveret.

I forbindelse med varemærkeforfalskning og piratkopiering, der udføres eller har virkninger i flere lande, er spørgsmålet, hvilken lov der finder anvendelse, da beskyttelsen af de fleste intellektuelle ejendomsrettigheder er geografisk afgrænset. Det skal i den forbindelse nævnes, at Rom-konventionen om, hvilken lov der skal anvendes på kontraktlige forpligtelser, som medlemsstaterne tiltrådte den 19. juni 1980⁴⁰, kun finder anvendelse på kontraktlige forpligtelser, men der pågår et arbejde i Kommissionen og Rådet om indførelse af et instrument om, hvilken lov der skal gælde for ikke-kontraktlige forpligtelser ("Rom II").

Det kan endvidere være interessant for rettighedshaveren at kunne anlægge erstatningssag ved en enkelt domstol, der derefter har mulighed for at kræve afhjælpende foranstaltninger i hele procedureforløbet. Det er klart, at reglerne om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i givet fald skal overholdes.

³⁹ Som følge af en anmodning fra Europa-Parlamentet er retten til oplysninger indført i direktivforslaget om mønstre fra 1996; den blev dog fjernet fra forslaget i 1997, da Rådet ikke mente, at en sådan bestemmelse var relevant i dette direktiv, der udelukkende vedrører en harmonisering af de nationale bestemmelser, der mest direkte påvirker det indre markeds funktion.

⁴⁰ EFT L 266 af 9.10.1980, s. 1.

På det civil- og handelsretlige område giver Bruxelles-konventionens⁴¹ regler mulighed for at løse problemerne i forbindelse med domstolskompetence. Konventionen berører ikke anvendelsen af bestemmelser, som på særlige områder fastsætter regler for retternes kompetence samt for anerkendelse eller fuldbyrdelse af retsafgørelser, som er eller vil være indeholdt i retsakter fra De Europæiske Fællesskabers institutioner eller i de harmoniserede, nationale lovgivninger til gennemførelse af disse retsakter (artikel 57, stk. 3); der er således allerede indført eller ved at blive indført særlige bestemmelser i EU-lovgivningen om EF-varemærker og EF-mønstre⁴². Derimod findes der ingen bestemmelser af denne type i tilfælde af krænkelse af nationale intellektuelle ejendomsrettigheder.

Det skal bemærkes, at Bruxelles-konventionen ikke kun giver regler for kompetence, men også regler for tilfælde med flere sagsøgte, sager, der har forbindelse med hinanden, og foreløbige retsmidler. Det skal bemærkes, at hvis sagsøgte ikke har bopæl på en kontraherende stats område, fastsættes domstolskompetencen af gældende lov i den pågældende kontraherende stat. Denne detaljerede lovgivning skyldes, at det endelige formål med konventionen er anerkendelse og fuldbyrdelse af domme i andre kontraherende stater.

Artikel 5, stk. 3, i konventionen indeholder en særlig regel for sager om erstatning uden for kontrakt. Ifølge denne regel tillægges kompetencen "retten på det sted, hvor skadetilføjelsen er foregået". Denne bestemmelse skal ligesom hele konventionen ses i lyset af EF-Domstolens retspraksis⁴³. Reglen er et alternativ for sagsøgeren, der ligeledes i overensstemmelse med den generelle regel i konventionens artikel 2, kan anlægge sag ved domstolene i den kontraherende stat, hvor sagsøgte har bopæl.

Hvad angår foreløbige og sikrende retsmidler foreskrives det i konventionens artikel 24, at sådanne retsmidler kan kræves anvendt i en kontraherende stat, hvis der findes sådanne retsmidler i denne stats lov, selv om en domstol i en anden kontraherende stat er kompetent til at påkende sagens realitet. Bruxelles-konventionen giver ligeledes på visse betingelser, herunder overholdelse af det kontradiktoriske princip, mulighed for anerkendelse og fuldbyrdelse af et sådant retsmiddel i andre medlemsstater.

Det skal understreges, at Kommissionen den 26. november 1997 fremlagde et forslag om ændring af disse regler. Det foreslås bl.a. at udvide anvendelsesområdet for Bruxelles-konventionens artikel 5, stk. 3, samt at indføre en ny artikel 18a, der skal erstatte konventionens artikel 24⁴⁴.

⁴¹ Konvention af 27. september 1968 om retternes kompetence og om fuldbyrdelse af retsafgørelser i borgerlige sager, herunder handelssager, EFT C 27 af 26.1.1998 (konsolideret udgave), nævnt ovenfor.

⁴² Jf. henholdsvis artikel 93, stk. 2, i forordning (EF) nr. 40/94 om EF-varemærket, og artikel 86, stk. 2, i forslaget til forordning om EF-mønstre.

⁴³ Jf. EF-Domstolens dom *Mines de Potasse d'Alsace* af 30.11.1976, sag 21/76, Sml. 1976, s. 1735, og *Shevill* af 7.3.1995, sag C-68/93, Sml. 1995, s. I-415. I første dom fastslog EF-Domstolen, at en person efter sagsøgerens valg kan sagsøges enten ved retten på det sted, hvor skaden er indtrådt, eller ved retten på det sted, hvor den til grund for denne skade liggende handling er foretaget. I den anden dom, der vedrører en ærekrænkelse i en avisartikel offentliggjort i flere kontraherende stater, fastslog EF-Domstolen, at den fornærmede kan anlægge erstatningssag mod udgiveren enten ved retterne i den kontraherende stat, hvor udgiveren af det ærekrænkende skrift har hjemsted, således at disse har kompetence til at tilkende erstatning for hele den skade, ærekrænkelsen har forvoldt, eller ved retterne i hver enkelt kontraherende stat, hvor skriftet er blevet udbredt, og hvor den fornærmede hævder, at hans omdømme har lidt skade, således at disse kun har kompetence til at tage stilling til den skade, der er forvoldt i den stat, for hvis retter sagen er indbragt.

⁴⁴ Forslag til Rådets retsakt om udarbejdelse af konventionen om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse i Den Europæiske Unions medlemsstater af retsafgørelser i borgerlige

Når varerne fremstilles i én medlemsstat og skal passere en anden medlemsstats område, før de sættes i handelen i EU, kan der opstå problemer, hvis de krænker en intellektuel ejendomsret i den medlemsstat, der passerer. I praksis er det vanskeligere for domstolene at vurdere det tab, en rettighedshaver lider, når de varemærkeforfalskede eller piratkopierede varer er bestemt for en anden medlemsstat og kun opholder sig i transit i den medlemsstat, hvor der anlægges sag. Det ser ud til, at domstolene i nogle tilfælde er nødt til at beslutte, at der ikke er tale om tab på det nationale område, da tabet kun kan konstateres i bestemmelsesstaten eller i den medlemsstat, hvor varerne overgår til frit forbrug.

På det strafferetlige område er territorialitetsprincippet gældende; det vil sige, at en stats straffelov kun finder anvendelse på handlinger foretaget på statens område, og det kan være u hensigtsmæssigt i visse situationer. Hvis den nationale lov kunne finde anvendelse på varemærkeforfalskning og piratkopiering foretaget i tredjelande, der krænker en rettighed, som er beskyttet i den pågældende stat, ville det være et effektivt middel til bekæmpelse af dette fænomen.

Det skal derfor undersøges, om det i praksis er vanskeligt at bestemme, hvilken domstol der er kompetent, eller hvilken lov der er gældende, når varemærkeforfalskning og piratkopiering har grænseoverskridende karakter.

Spørgsmål:

31. Hvilke erfaringer har De på det retlige område, bl.a. hvad angår ophør af krænkelser og opnåelse af erstatning for den lidt skade, når de ulovlige handlinger i det indre marked begås i eller har følger for en eller flere andre medlemsstater?

Har De haft problemer med bestemmelse af domstolskompetence og gældende lov?

Hvordan mener De i givet fald disse problemer kan løses?

Hvis der er uenighed om gældende lov, hvordan mener De en sådan uenighed bedst kan løses i betragtning af den høje grad af EU-harmonisering, der er gennemført inden for den materielle intellektuelle ejendomsret?

Har De haft problemer med at sikre fuldbyrdelse af retsafgørelser i en anden medlemsstat, herunder foreløbige foranstaltninger? Hvordan mener De i givet fald, man kunne løse sådanne problemer?

32. Har De haft praktiske problemer i forbindelse med varer, der er fremstillet i én medlemsstat, men som før de bringes i handelen i EU skal passere en anden medlemsstat, hvor de krænker en intellektuel ejendomsret. I bekræftende fald bedes De redegøre nærmere herfor. Mener De, man kunne løse sådanne problemer, hvis man afklarede hvilken lov, der fandt anvendelse?

Har De i forbindelse med vurdering af skade i praksis haft problemer med at få en domstol til at vurdere skaden, f.eks. fordi de forfalskede eller piratkopierede varer var bestemt til en anden medlemsstat og kun passerede den medlemsstat, hvor sagen blev indbragt? Hvordan mener De i givet fald, man kunne løse disse vanskeligheder?

33. Mener De, at de nationale strafferetlige bestemmelser giver Dem en tilstrækkelig beskyttelse mod varemærkeforfalskning og piratkopiering foretaget i et tredjeland?

Hvilke forbedringer kan De i modsat fald foreslå?

Mener De, det ville være nyttigt i bekæmpelsen af forfalskning og piratvirksomhed, hvis den nationale lov kunne finde anvendelse på handlinger udført i tredjelande, og disse handlinger krænker en rettighed, som er beskyttet i den berørte medlemsstat?

5.4. Det administrative samarbejde mellem de kompetente myndigheder

Et af de prioriterede mål i handlingsplanen for det indre marked⁴⁵ er gennemførelse af en sammenhængende og effektiv lovgivning for det indre marked. For at nå det mål er det nødvendigt med et samarbejde mellem medlemsstaternes myndigheder og Kommissionen. Hovedformålet med et sådant samarbejde er at sikre, at medlemsstaterne anvender lovgivningen korrekt. Inden for intellektuel ejendomsret er det ligeledes nødvendigt med et samarbejde, der kan sikre, at privatpersoner og virksomheder anvender lovgivningen korrekt. Indførelse af et egentligt administrativt samarbejde mellem de tjenester, der har til opgave at bekæmpe varemærkeforfalskning og piratkopiering, kan faktisk være et effektivt middel i bekæmpelsen på EU-niveau. Administrativt samarbejde har vist sig nyttigt på andre områder, f.eks. på told- og landbrugsområdet⁴⁶. Der bør ske en styrkelse af samarbejdet mellem de nationale myndigheder, der har til opgave at bekæmpe varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked, bl.a. ved at indføre en egnet retlig ramme til gennemførelse af en række initiativer⁴⁷. Der bør således på samme måde som på toldområdet indføres en ordning til overvågning af EU's ydre grænser (jf. forordning (EF) nr. 515/97) til gavn for de myndigheder, der har til opgave at bekæmpe varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked.

Det administrative samarbejde, der skal indføres i det indre marked, må ikke blandes sammen det internationale samarbejde, der foreskrives i TRIPs-aftalens artikel 69 med henblik på at fjerne international handel med varer, der betegner en krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder, bl.a. via oprettelse af kontaktpunkter i WTO-medlemsstaternes administrationer og informationsudveksling. Dette internationale samarbejde vedrører i realiteten væsentligst toldmyndighederne, der har til opgave at kontrollere de internationale varebevægelser, og det giver ikke mulighed for fuldt ud at tage højde for de særlige behov, der følger af det indre marked.

Kontaktpersoner

Medlemsstaterne skal på forhånd udpege en kontaktperson for alle spørgsmål vedrørende bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked, og denne person skal være kontaktperson for de berørte tjenester i de andre medlemsstater samt for erhvervslivet. Oprettelsen af et net af kontaktpersoner på EU-niveau vil lette informationsudvekslingen. For at vurdere hvordan samarbejdet fungerer i praksis og eventuelt komme med forslag til forbedringer, kunne man oprette en koordineringsgruppe bestående af de nationale kontaktpersoner og repræsentanter for Kommissionen.

⁴⁵ CSE(97)1 af 4.6.1997.

⁴⁶ Rådets forordning (EF) nr. 515/97 af 13. marts 1997 om gensidig bistand mellem medlemsstaternes administrative myndigheder og om samarbejde mellem disse og Kommissionen med henblik på at sikre den rette anvendelse af told- og landbrugsbestemmelserne, EFT L 82 af 22.3.1997, s. 1.

⁴⁷ Det administrative samarbejde, der er tale om i denne grønbog, er ikke det samme som politisamarbejdet, der - hvis Rådet beslutter det med enstemmighed - kan overføres til Europol hvad angår varemærkeforfalskning og piratkopiering, jf. Rådets retsakt af 26.7.1995 om konventionen om oprettelse af Europol, EFT C 316 af 27.11.1995, s. 1.

Spørgsmål:

34. Mener De, at det ville lette informationsudvekslingen, hvis man i medlemsstaternes administration udpegede en kontaktperson for de berørte tjenester i de andre medlemsstater og for erhvervslivet vedrørende alle spørgsmål om bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked?

Mener De, at oprettelse af en koordineringsgruppe bestående af de nationale kontaktpersoner og repræsentanter for Kommissionen, hvis væsentligste opgave skulle være at undersøge alle spørgsmål vedrørende bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked, kunne styrke bekæmpelsen af dette fænomen?

Indførelse af en egnet retlig ramme

Blandt de mulige foranstaltninger til bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering kan nævnes informationsudveksling, herunder udveksling af følsomme oplysninger (f.eks. i forbindelse med konstaterede tilfælde af varemærkeforfalskning og piratkopiering eller mistanke herom) efter anmodning eller spontant; en sådan udveksling kan eventuelt ske via et beskyttet elektronisk postsystem, der kunne oprettes på basis af et allerede eksisterende system. Man kunne også forestille sig oprettelse af en operationel database for at lette de strafferetlige instanser. Man kunne ligeledes give ansatte i de særlige instanser, der henhører under en eller flere medlemsstater, mulighed for at deltage i kontrolforanstaltninger eller undersøgelser i en anden medlemsstat (fælles kontrol og undersøgelser). Endelig kunne man forestille sig efter anmodning fra en anden medlemsstat eller spontant at tillade overvågning af mistænkte varebevægelser. Kommissionen kunne stå for koordineringen af foranstaltninger i medlemsstaterne i de tilfælde, hvor mindst to medlemsstater er involveret.

I forbindelse med udarbejdelsen af denne grønbog har det vist sig, at de oplysninger, der er til rådighed om varemærkeforfalskning og piratkopiering, er af meget forskellig kvalitet afhængig af, hvilken sektor det drejer sig om; ofte findes der ingen oplysninger overhovedet. For at give mulighed for mere målrettede aktioner, er det nødvendigt at indføre en mere systematisk informationsindsamling. Man kunne f.eks. regelmæssigt kontrollere og analysere de disponible oplysninger for at forbedre mulighederne for bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering, således som foreslået i rapporten om gennemførelsen af kontrollen ved Fællesskabets ydre grænser, der er udarbejdet i henhold til artikel 15 i forordning (EF) nr. 3295/94. Kommissionen kunne ligeledes hvert tredje år udarbejde en rapport om situationen i det indre marked og nytten af de foranstaltninger, der er truffet af de forskellige instanser som led i bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked. En sådan rapport kunne forelægges Europa-Parlamentet og Rådet med henblik på en vurdering af konsekvenserne.

Et andet spørgsmål vedrører fremlæggelse af bevismateriale, der lovligt er indsamlet i en anden medlemsstat, i forbindelse med en administrativ procedure eller retssag. En sådan mulighed har stor betydning inden for varemærkeforfalskning og piratkopiering, hvor flere medlemsstater er involveret, da det sjældent i sådanne sager er muligt at indsamle beviser udelukkende i én medlemsstat. Samarbejdet mellem de retslige myndigheder med henblik på bevisoptagelse i udlandet blev formaliseret ved Haag-konventionen af 18. marts 1970, som de fleste EU-medlemsstater har ratificeret⁴⁸. Spørgsmålet er, om den praktiske gennemførelse af denne konvention har medført problemer, og hvordan man i givet fald konkret kan løse disse problemer. Hvis det skulle vise sig, at konventionen ikke kan løse alle problemer, kunne der indføres en særlig bestemmelse for bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering, der

⁴⁸ Med undtagelse af Tyskland, Belgien, Danmark, Grækenland og Irland.

skulle give mulighed for i en administrativ procedure eller retssag at anvende beviser, der er lovligt indsamlet af en anden medlemsstats myndigheder.

Spørgsmål:

35. Mener De, at det eksisterende samarbejde mellem de nationale myndigheder, der har til opgave at bekæmpe varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked, på nuværende tidspunkt fungerer tilfredsstillende?

Hvilke forbedringer kunne i modsat fald foretages? Mener De f.eks., at et EU-initiativ, der fastsætter den retlige ramme for et sådant særligt administrativt samarbejde mellem de myndigheder, der har til opgave at bekæmpe varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked, kunne styrke bekæmpelsen af dette fænomen?

Hvad mener De i den forbindelse om at give de involverede myndigheder mulighed for:

- at udveksle og eventuelt gemme oplysninger i en database, herunder operationelle oplysninger, under overholdelse af reglerne om beskyttelse af privatlivets fred?
- foretage fælles undersøgelser eller kontrol?
- efter anmodning fra en anden medlemsstat at overvåge bevægelser for mistænkte varer eller tjenester?

36. Hvilken rolle mener De, Kommissionen bør spille i den sammenhæng?

Burde Kommissionen foretage sig andet end blot yde bistand til medlemsstaterne og koordinere sager, der har fællesskabsdimension, og i stedet påtage sig en mere direkte rolle, bl.a. i forbindelse med undersøgelser?

Mener De, Kommissionen burde udarbejde en statusrapport hvert tredje år om nytten af de foranstaltninger, der er truffet af de forskellige instanser som led i bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked?

37. Har De haft problemer med under en administrativ procedure eller retssag at fremlægge beviser, der er lovligt indsamlet i en anden medlemsstat? Har det i bekræftende fald været muligt at løse de problemer med henvisning til Haag-konventionen om bevisoptagelse i udlandet? Hvordan mener De i benægtende fald, at disse problemer kunne løses?

Hvis disse problemer ikke kan løses inden for rammerne af Haag-konventionen, mener De, at det ville være nyttigt i bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked, hvis det var muligt inden for rammerne af det administrative samarbejde mellem de nationale myndigheder at fremlægge oplysninger, der er lovligt indhentet af myndighederne i en anden medlemsstat, som beviser for en domstol i en given medlemsstat?

38. Hvilke foranstaltninger mener De i øvrigt, der kunne indføres for at styrke det administrative samarbejde inden for bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked?

Uddannelse

Der bør ligeledes lægges vægt på uddannelse af det personale, der arbejder med bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering, herunder udveksling af personale, f.eks. inden for

rammerne af KAROLUS-programmet⁴⁹ eller et nyt program, således at der kunne ske en udveksling af erfaringer og arbejdsmetoder på dette område for at forbedre gældende praksis. For at lette samarbejdet mellem de strafferetlige instanser og således forbedre bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering kunne der udarbejdes en praktisk guide til de nationale myndigheder, så der drages nytte af den kompetence, der er opnået, særligt kendskab og særlige erfaringer på området; en sådan guide skulle regelmæssigt ajourføres på EU-niveau.

Spørgsmål:

39. Mener De, at man kunne styrke bekæmpelsen af forfalskning og piratvirksomhed, hvis de offentlige myndigheder sammen med de berørte faglige organisationer indførte uddannelsesmoduler for de ansatte, der har til opgave at bekæmpe varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked?

Hvem burde i givet fald være omfattet af sådanne uddannelsesmoduler, og hvordan kunne de organiseres?

40. Mener De generelt, at en bedre uddannelse af det personale, der har til opgave at bekæmpe varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked, herunder udveksling af personale mellem medlemsstaterne, kunne styrke bekæmpelsen af varemærkeforfalskning og piratkopiering i det indre marked?

41. Mener De, at udarbejdelse og regelmæssig ajourføring af en praktisk guide for de nationale myndigheder kunne forbedre bekæmpelsen af dette fænomen?

⁴⁹ Rådets beslutning 92/481/EØF af 22. september 1992, EFT L 286 af 1.10.1992, s. 65. Denne beslutning er i øjeblikket ved at blive ændret, EFT C 274 af 10.9.1997, s. 9.

ISSN 0254-1459

KOM(98) 569 endelig udg.

DOKUMENTER

DA

09 10 06 08

Katalognummer : CB-CO-98-575-DA-C

ISBN 92-78-39725-3

Kontoret for De Europæiske Fællesskabers Officielle Publikationer

L-2985 Luxembourg